

**Posudek disertační práce *Astarto versus Atalanta*.
Heinrich Rademin, „Director Comicus“ (1674-1731),
v kontextu italsko-německé divadelní dramaturgie počátku 18. století,
kterou předložila mgr. Kateřina Bohadlová
ÚRS FFUK v Praze, 2009**

Kateřina Bohadlová se věnuje italskému a německému divadlu, jak staršímu, tak i současnému, soustavně již od svých magisterských studií, která zakončila prací o *commedii dell'arte*. Její disertační práce je plodem trvalého zájmu o barokní divadlo, o jehož popularizaci usiluje též jako členka divadelního souboru Geisslers Hofcomoedianten s domovskou scénou v Comoedien-Hausu v Kuksu.

Práce je rozdělena na tři hlavní části, první, dále členěná na dva pododdíly, má převážně kompilační charakter a autorka v ní zprvu podává přehled vývoje benátské libretistiky a popis zdomácnění italské opery u císařského dvora ve Vídni na počátku 18. století. Soustředila se na dvě jména, na Apostola Zena a Pietra Pariatiho. Pariatiho medailon je zvláště cenný, neboť tento libretista zůstával dlouhou dobu ve stínu známějších kolegů, arkádistů Apostola Zena a Pietra Metastasia a na rozdíl od nich projevil značný smysl pro komično. Právě on kontaminoval žánr „opera seria“ komickými scénami a u vídeňského dvora se profiloval jako autor tragikomedii. Druhý pododdíl je pak věnován smíšenému žánru barokní *hauptakce* a jejímu vývoji přes burlesku až k operní parodii. Autorka zde dále představuje zrod komické postavy tzv. Hanswursta a referuje o situaci profesionálního divadla v Čechách na počátku 18. století.

Ač je tematický záběr úvodní kapitoly hodně široký, text působí kompaktně a cíleně směřuje k jádru práce, jímž je postava divadelního herce a principála, dramatika a překladatele Heinricha Rademina. Rademina lze vnímat jako syntézu všech tří proudů, tak jak jsou představeny v první kapitole. Především jako umělce propojujícího barokní dvorské divadlo s lidovou tradicí divadelní kultury. Rademin

sice působil v německy mluvících zemích, ale zároveň, jak autorka dokládá, od něj vede spojnice k italské libretistice, z níž čerpal a jejíž texty nejen překládal, ale i adaptoval a aktualizoval, právě s ohledem na „plebejskou“ složku svého divadelnictví.

Životu a dílu Heinricha Rademina se autorka věnuje ve druhé části disertace. Zde je nutno ocenit její rešeršní práci, díky níž sestavila Rademinovu bohatou bibliografii, která není jen pouhým výčtem, ale usiluje i o stručné představení jednotlivých děl.

Nejpůvodnější je pak třetí část, v níž Kateřina Bohadlová provádí podrobnou analýzu Rademinovy hauptakce *Atalanta* s cílem prokázat, že jde o adaptovaný překlad libreta *Astarto* Apostola Zena a Pietra Pariatiho. Autorka provádí důkladnou komparaci obou textů, postupuje od jejich celkové kompozice, rozvržení postav a jejich vzájemných vazeb po jednotlivé scény a repliky. Upozorňuje na místa zcela věrného překladu, která potvrzují názor, že základem *Atalanty* je libreto *Astarta*, a zároveň dokládá Rademinovy autorské zásahy: rozšíření textu dané převodem veršovaného básnického jazyka do kultivované prózy, dále přidané scény, vzniklé zakomponováním postavy Hanswursta, která v italském libretu samozřejmě není. Z analýz jasně vyplývá, že Hanswurst má v Rademinově textu skutečně zásadní roli, není pouhým glosátorem, stojícím mimo příběh, naopak, často je právě on hybatelem děje, přičemž plní i funkci pojíciho prvku mezi jevištěm a hledištěm, postava Hanswursta totiž narušuje nejen vážnost dramatu, ale ruší i celou barokní iluzi divadla.

Autorka práci doplnila o obsáhlou přílohu obsahující kromě obrazových materiálů především italské libreto *Astarta*, německý text *Atalanty* a autorčin vlastní překlad německé hauptakce do češtiny.

Kateřina Bohadlová napsala velice solidní, faktograficky cennou práci, při níž čerpala z bohaté sekundární literatury, ale zároveň prokázala bezpečnou orientaci ve zvoleném tématu a období i schopnost pečlivé komparativní analýzy textů. Její jazyková vybavenost jí umožnila sledovat vliv nejen italské libretistiky, ale např. i commedie dell'arte na divadlo v německé jazykové oblasti. Velmi podnětné jsou pak její závěry týkající se pronikání italských vlivů a inspirací do německého lidového divadla 1. poloviny 18. století, neboť jejich přímé působení na divadlo Vídeňského dvora bylo popsáno už dostatečně. Práce Kateřiny Bohadlové na konkrétní textové analýze Rademinovy *Atalanty* dokazuje, jak v německém divadle docházelo k přirozenému mísení vysokého a nízkého stylu a tragična s komikou, které rigidní italský akademismus usilující o jednoznačné oddělení žánru „opera buffa“ (jehož kolébkou je Neapol) a „opera seria“ nepřipouštěl. Dotýká se tak mnohem obecnějšího tématu, týkajícího se odlišnosti uměleckého, myšlenkového a tvůrčího klimatu v 18. století v Itálii a v německy mluvících zemích, odlišnosti, která kulminuje v projevech, jimiž se v těchto dvou jazykových oblastech projevil, prosadil a šířil romantismus. Toto zamyšlení samozřejmě dalece překračuje rámec předložené disertační práce, nicméně ukazuje na její podnětnost.

Závěrem: K práci Kateřiny Bohadlové nemám žádné výhrady, občasné stylistické neobratnosti považuji za zanedbatelné. K obhajobě ji jednoznačně doporučuji.

Praha, 3/3/2009

PhDr. Alice Flemrová, Ph.D.

oponentka